

PREDLOG SPREMEMB ZAKONA O SDH

čistopis z opombami in brez sledenja sprememb

Predlog je pripravljen v smeri razprave na Programskem svetu Sinteza-KCD.

Čistopis »spremembe sprejete«, opombe so v **modri** barvi.

Uvodna opomba:

Da je Strategija UKND sprejeta, je pomemben dosežek, a zdaj je nujno popraviti tudi ponesrečene rešitve o SDH in DUTB in sicer je nujno korigirati zakonske opredelitve tako glede NAMENA in CILJEV kot tudi glede ORGANIZIRANOSTI in UPRAVLJANJA holdinga (SDH) in slabe banke (DUTB).

V spodnjem predlogu poudarjamo predvsem potrebo po spremembah na naslednjih področjih:

- a) V upravljanju SDH je konglomerat povsem različnih podjetij po dejavnosti in po velikosti. V svetu ne najdemo primerjave, saj tako kompleksnih podjetniških sistemov ni mogoče učinkovito upravljati. Za odpravo te pomanjkljivosti bi bilo smiselno upravljanje znotraj SDH organizirati divizijsko oz. sektorsko, z razvrstitvijo podjetij po področjih glede na pristojnosti ministrov. Ob tem pa je seveda potrebno določiti tudi strateške cilje za vsako področje in zelo jasno določiti odgovornost področnega ministra.
- b) Kvaliteta upravljanja poslovnega sistema je odvisna predvsem od njegovega nadzornega sveta. Ta mora zato biti strokovno močan, njegovi člani pa morajo zastopati interese kapitala, dela in širše javnosti. V Nemčiji ta problem urejajo tako, da imajo njihovi NS (v večjih podjetjih, kar SDH vsekakor je) po 20 članov, od katerih jih 10 zastopa interese kapitala ter ožje in širše države, druga polovica pa interese dela, to je zaposlenih ter širše družbene interese. V nasprotju z nemško prakso pa NS našega SDH sestavlja 5 članov, ki jih dejansko postavi finančni minister. Za odpravo te pomanjkljivosti naj bi vsaj polovico od najmanj dvanajstih članov nadzornega sveta predlagala zainteresirana in ustrezno organizirana civilna družba (sindikati, ZDUS ter gospodarska združenja oz. zbornice). Vsi kandidati za NS pa morajo imeti z uspešno prakso dokazljivo upravljavsko znanje in njihova etičnost ne sme biti v ničemer vprašljiva.
- c) Ena od slabosti našega sedanjega sistema je tudi nepreglednost pristojnosti in upravljavske odgovornosti na relaciji: UPRAVA – NS – MINISTER – VLADA (– DZ), zato je treba te linije, ki so hkrati kanali nadzora, v novem upravnem modelu precizneje določiti. (Npr. odgovornost ministra za dogajanje v podjetjih, ki spadajo v »njegov sektor«.)

Sledijo predlogi nekaterih konkretnih sprememb Zakona o SDH:

16. člen

(metode prodaje in zamenjave kapitalskih naložb)

(1) Kapitalska naložba mora biti prodana na podlagi ene od teh metod ali njihovih kombinacij:

1. javna ponudba, ki se izvede kot na nedoločen ali določljiv krog oseb naslovljeno javno vabilo k nakupu pod vnaprej objavljenimi pogoji in vsebuje vse bistvene sestavine pogodbe, ali
2. javna dražba, ki se izvede kot javna prodaja pod vnaprej objavljenimi pogoji prodaje, pri kateri je pogodba o nakupu sklenjena s ponudnikom, ki izpolnjuje pogoje in ponudi najvišjo ceno nad izklicno ceno, ali
3. javno zbiranje ponudb, ki se izvede kot na nedoločen ali določljiv krog oseb naslovljeno vabilo k oddaji ponudbe za nakup določenega premoženja pod objavljenimi pogoji, ali
4. ponudba vrednostnih papirjev javnosti v skladu z zakonom, ki ureja trg finančnih instrumentov.

- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se postopek prodaje lahko izvede na podlagi javne metode prodaje finančnega premoženja, ki je opredeljena v drugem zakonu.
- (3) Pri javnem zbiranju ponudb se lahko za izboljšanje finančnih pogojev prodaje opravijo pogajanja v skladu z objavljenimi pogoji.
- (4) Kapitalske naložbe se lahko prodajajo ali zamenjajo na podlagi neposredne pogodbe:
- pri zamenjavi kapitalske naložbe, če se s tem ne zmanjša skupna vrednost naložb ali se izboljša kakovost kapitalske naložbe ali če se portfeljska kapitalska naložba zamenja za strateško kapitalsko naložbo;
 - če se z dolžniškimi vrednostnim papirjem ali delnico trguje na organiziranem ali prostem trgu v skladu z zakonom, ki ureja trg finančnih instrumentov, s pravili trgovanja tega trga, razen pri prodaji svežnjev, kot so opredeljeni s pravili organiziranega trga finančnih instrumentov, ki mora potekati po eni izmed javnih metod iz prvega odstavka tega člena;
 - če se sprejme javna ponudba, predložena v skladu z zakonom, ki ureja prevzeme;
 - pri prodaji na podlagi prodajne opcije, če se ugotovi, da ob upoštevanju stroškov prodaje na trgu ne bi bila dosežena višja cena;
 - pri uveljavljanju predkupne pravice upravičenca do kapitalske naložbe, potem ko je bila izvedena ena izmed javnih metod iz prvega odstavka tega člena.
- (5) Odločitev o metodah prodaje posamezne naložbe oz. njihovi kombinaciji in odločitev o prodaji na podlagi neposredne pogodbe sprejme nadzorni svet na predlog uprave.

Opomba

Menimo, da je odločitev o metodi prodaje tako pomembna, da bi jo moral sprejeti nadzorni svet, ker se v tem okviru mora sprožiti razprava o pričakovanih cenah, ki jih bo mogoče doseči in načinu, ki k ciljni ceni pelje. Še posebej pa se nam zdi pristojnost nadzornega pomembna pri odločitvah o neposredni prodaji.

Predlagamo tudi črtanje 1. alineje 4. odstavka, ki dovoljuje neposredno prodajo tudi v primeru, ko je določen finančni svetovalec. Glede na to, kar vemo o finančnih svetovalcih, je ta rešitev povsem neprimerna.

29. člen

(priprava, sprejetje in sprememba strategije)

- (1) Strategijo na predlog vlade sprejme državni zbor in velja do sprejetja nove strategije. Državni zbor lahko razveljavi ali spremeni strategijo le s sprejetjem nove strategije.
- (2) Predlog strategije z obrazložitvijo pripravi vlada na predlog projektne skupine, ki jo imenuje vlada. Vsaj tretjino članov projektne skupine imenuje na predlog nadzornega sveta SDH. Pred potrditvijo predloga strategije vlada o njej organizira javno razpravo.
- (3) SDH lahko predloži ministrstvu, pristojnemu za finance, predlog za spremembe strategije, če to zahtevajo spremenjene gospodarske razmere.

Opomba:

Predlagamo, da strategijo za vlado pripravi projektna skupina, ki jo imenuje vlada in da so v njej tretjinsko zastopani predstavniki nadzornega sveta SDH. Cilj spremembe je, da se političnemu delu procesa sprejemanja strategije doda tudi strokovnega.

40. člen

(Imenovanje nadzornega sveta SDH)

- (1) Nadzorni svet SDH ima 12 članov. 1 člana določijo zaposleni v SDH, 11 pa jih imenuje državni zbor in sicer 3 na predlog vlade, 8 pa na predlog predsednika republike.

- (2) Predsednik republike določi 3 kandidate za člane nadzornega sveta SDH s seznama kandidatov, ki mu jih posredujejo reprezentativne organizacije delodajalcev, 3 s seznama, ki mu jih posredujejo sindikalne organizacije, reprezentativni na ravni države, 2 pa s seznama, ki mu jih posreduje zveza oziroma organizacija upokojenecv na ravni države.
- (3) Predsednik republike pozove organizacije iz prejšnjega člena k posredovanju seznama kandidatov vsaj 30 dni pred oddajo predloga kandidatov v državni zbor. Vsaka organizacija mora na seznam kandidatov uvrstiti vsaj 4 kandidate. Če organizacije v roku, ki jim ga določi predsednik republike ne posredujejo seznama kandidatov, določi kandidate po lastni presoji.
- (4) Član nadzornega sveta SDH je izvoljen za pet let z možnostjo enkratne ponovne izvolitve.

Opomba:

Predlog sestave nadzornega sveta sledi načelni opredelitvi o zastopanosti dela (ne zaposlenih!) in kapitala. Ker menimo, da bi bilo direktno predlagateljstvo sindikalnih, delodajalskih in upokojskih organizacij neprimerno, predlagamo, da kandidate izmed njihovih predlogov določi predsednik republike.

Opozarjamo, da nismo preverjali ali zakonodaja pozna termin "reprezentativne organizacije delodajalcev" in ga bo treba spremeniti, če ga ne.

42. člen (pristojnosti nadzornega sveta SDH)

- (1) Nadzorni svet SDH nadzira uresničevanje aktov upravljanja in poslovanje SDH.
- (2) S statutom SDH se določi vrednost naložbe, ki se prodaja, nad katero sprejme odločitev o izbiri kupca oziroma sklenitvi prodajne pogodbe nadzorni svet.
- (3) Za vse druge naloge, pristojnosti in obveznosti nadzornega sveta SDH, ki niso posebej opredeljene v tem zakonu, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe.

Opomba

Nadzorni svet po veljavnem zakonu nima nikakršne vloge pri sprejemanju odločitev o prodaji.

Menimo, da je takšno stanje neprimerno vsaj takrat, ko gre za naložbe visoke vrednosti, zato se to z 2. odstavkom popravlja.

48. člen (kadrovska komisija)

- (1) Uprava SDH imenuje kadrovska komisijo s soglasjem nadzornega sveta.
- (2) Kadrovska komisija je posvetovalno telo uprave SDH, ki na podlagi tega zakona in politike upravljanja opravi izvedbene postopke pridobivanja kandidatov za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države, postopke vrednotenja teh kandidatov in postopke njihove akreditacije.
- (3) Kadrovska komisija ima pet članov, ki jih uprava nadzorni svet SDH imenuje med strokovnjaki korporativnega upravljanja, upravljanja človeških virov in delovanja nadzornih svetov za štiri leta. Član kadrovske komisije ne sme biti član organov politične stranke, uprave SDH ali nadzornega sveta SDH in ne sme biti zaposlen v SDH ali družbi, v kateri SDH upravlja kapitalsko naložbo.
- (4) Merila, postopek ugotavljanja primernosti kandidatov in način delovanja kadrovske komisije se objavijo na spletni strani SDH, ko jih določi in sprejme nadzorni svet SDH.
- (5) Če uprava SDH predlaga kandidate, ki jih ni predlagala kadrovska komisija, mora pisno obvestiti predsednika nadzornega sveta o merilih in pogojih, po katerih so bili predlagani kandidati primernejši od nominiranih. Zagotovljena mora biti tudi sledljivost načina poteka nabora teh kandidatov, kdo jih je povabil k sodelovanju in kako je bilo ugotovljeno izpolnjevanje meril za primernost kandidata iz prejšnjega odstavka. Nadzorni svet lahko v 3 dneh po obvestilu spremeni odločitev uprave.

Opomba

Tudi ta člen ima opraviti s pomembno (ne)pristojnostjo nadzornega sveta. Po veljavnem zakonu nima nikakršne pristojnosti glede imenovanja kandidatov za nadzorni svete "SDHjevih" podjetij in tudi nobene besede pri imenovanju kadrovske komisije. To se s tem predlogom spreminja in deli pristojnosti med upravo in NS.

49. člen

(strokovni odbori - SO)

- (1) Strokovni odbori so posvetovalno telo nadzornega sveta in uprave SDH.
- (2) Strokovni odbori dajejo mnenja in pobude upravi in nadzornemu svetu SDH s področja upravljanja s posameznimi naložbami SDH nimajo pa vodstvenih ali upravljaljskih pristojnosti. .
- (3) Število in vrsto strokovnih odborov, njihove naloge, pristojnosti in način delovanja so natančneje opredeljene v statutu SDH.
- (4) Mnenja, predloge in priporočila strokovnih odborov sta dolžna obravnavati nadzorni svet oz. uprava SDH in se do njih opredeliti.

50. člen

(sestava strokovnih odborov)

Za člane strokovnih odborov se imenujejo strokovnjaki, ki najmanj 5 let delujejo v dejavnosti ki jo pokriva strokovni odbor.

Strokovni odbor ima najmanj 7 članov. Imenuje jih nadzorni svet na predlog uprave. Njihov mandat je pet let, člani pa izmed sebe izvolijo predsednika.

Opomba k 49. in 50. členu

ESSO ni več potreben, če je nadzorni svet sestavljen korporativno, kot po predlogu teh sprememb je. Zato naj se ga preoblikuje v strokovno posvetovalni organ, kakršnega poznajo velika podjetja v Nemčiji (npr. Fraport). 49. člen je popravljen v tej smeri (ime organa je seveda lahko drugačno). Glede na to, da so dejavnosti podjetij v portfelju SDH dokaj različne in glede na to, da bi morali v strokovnih odborih biti člani, ki dobro poznajo razmere v dejavnosti, če naj bo njihovo svetovanje upravi in nadzornemu svetu smiselno, novela predvideva ustanovitev več strokovnih odborov. Ustanovili bi se po posameznih dejavnostih oz. sklopih dejavnosti (npr. za energetiko, finančne storitve...), njihovo vrsto in število pa bi se opredelilo v statutu. Spremeniti je seveda treba tudi 50. člen, ki ureja sestavo. Predlagamo, da so v strokovnih odborih izključno člani, ki dobro poznajo razmere in trende v dejavnosti, za katero je strokovni odbor ustanovljen. Kvalitetne odločitve o upravljanju in prodaji naložb brez tega znanja niso možne.

Še ena splošna opomba. Zakon na več mestih prepoveduje članstvo v nadzornih svetih in upravah ter v drugih organih članom vodstev političnih strank in to v razdobju 6 mesecev pred imenovanjem v "prepovedani" organ. Te omejitve pa nima za poslance, ministre in državne sekretarje. Morebitni ugovor, da to prepoved vsebujeta zakona o poslancih in vladi (nismo preverjali, a dvomimo, če to res velja za vladni zakon), bi bil le delno resničen, saj ta prepoved ne obsega tistih 6 mesecev po prenehanju funkcije, ampak le obdobje opravljanja funkcije. To je nedvomno pomanjkljivost zakona o SDH, ki bi jo veljalo odpraviti. Še to: zakon o integriteti in preprečevanju korupcije prepoveduje lobiranje državnim funkcionarjem še 2 leti po prenehanju funkcije. In ne le 6 mesecev, kolikor je kriterij SDH zakona za člane vodstev političnih strank.